stathelp.hu

Készítette: Soltész-Várhelyi Klára

4. SPSS bevezető – SPSS alapjai

SPSS felülete

•Három ablakban dolgozunk: a Data Editorban, az Outputban és a Syntax Editorban.

- •A Data Editorban visszük be, szerkesztjük az adatainkat és indítjuk a statisztikai próbákat
- •Outputban látjuk a próbál eredményét

•Syntax Editorban adhatunk meg parancsokat programkód formájában

• A Data Editorban kétféle nézet van:

- Data View itt az értékeket látjuk / szerkesztjük
- Variable View itt a változóinkat látjuk / szerkesztjük

Untitled1 [DataSet0] - PASW Statistics Data Editor																	
<u>File Edit</u>	View Data	a <u>T</u> ransform	Analyze	Direct Marketin	g <u>G</u> raphs	Utilities Ad	d- <u>o</u> ns <u>W</u> ind	dow <u>H</u> elp									
		II. K	~ ~		3	11 👬		42 II			ABC						
																Visible: 0	of 0 Variables
	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var	var
1						1 1								1			-
2																	
3																	
4																	
5																	
6						1		1									
7																	
8																	
9																	
10		_															
11		_															
12		_		_													
13																	
14																	
10																	
10																	
18																	-
19																	-
20																	
21																	
22																1	
23																	
9/																	
Data View	Variable Vie	w															
													PASW	Statistics Proc	cessor is read	v	- <u> </u>
													A CONTRACTOR OF				

				1				5		álto	ozó né	ézet	hár	rom	példa	válto	ozóval
		Name	Туре	Width	Decimals	Label	Values	Miss	sing Colu	Imns	Align	Meas	ure	Role			
	1	azonosito	String	8	0	Azonosító	None	None	8		≣ Left	\delta Nomin	al	🔪 Input			
	2	nem	Numeric	8	2	Mi a neme	None	None	8	- PRO-	≣ Right	\delta Nomin	al	🔪 Input			
	3	magassag	Numeric	8	2	Milyen magas	None	None	K 8	1	≣ Right	Scale Scale	<	🔰 Input			
	4			-	/	h						_					
Változó neve –	rövid, ék	ezetek,		Tizede	sjegyek			-	Hogyar	n jelċ	öltem a	Av	áltoz	zó típus	sa – nom	inális, c	ordinális
szóközök nélkü	li			száma					hiányzo	ó ada	atokat	vag	gy ska	ála (ide	e tartozik	az inte	rvallum
	1					7/					K	és	a ará	ányskála	a típusú ^v	változó	is)
Input t	:ípusa – s	szám, szö	oveg, da	átum, stk	).	Ccono	rtocító vá	ltozól	knál az c								
	10				/	csopo	rtok pová			egyes							
	44					csopo	rtok nevel		legauas	d					_		
Változó hos	sszabb, é	rthető e	lnevezé	ése – pél	dául az												
eredménye	ekben, gr	afikonok	on ez f	og megje	elenni										Nine	conoli	7
	14										Missing	Values				senek	
	15		(m	Value Labels	-			×			No mi	issing values	K				
	16										© <u>D</u> iscre	ete missing val	ues		Konkrét	értékek	jelzik a
	17			Value: 2			Spellin				© Rang	e plus one opti	onal discr	rete missing	hiányzó a	adatot (	pl. 9)
Γ	18			Label: nő							Low:		K High:				
					1,00 = "férfi"						Discr	ete value:					
	1		7	Add								ок с	ancel	Help			
				Change											_		
Vie	ew / valu	e labels		Remove									Egv	interva	allumon	belüli	értékek
	24						,						elzik	a hián	vzó adat	okat	
	25				OK	Cancel Help									, audu		
		1															
	Data View	/ariable View															

Syntax Editorban a parancsokat, statisztikákat írásban adhatjuk meg.

Néhány fontos szabály szintax írásában

• Struktúra

- A parancsírás a parancs nevével kezdődik (pl. VARIABLE LABELS), amit a SPSS kékre színez majd.
- Ezt követik a változók, melyeken a parancsot végre kell hajtani, (pl. szulev).
- Majd jönnek a **beállítások**. Ezek vagy zárójelben, vagy a következő sorban felsorolva vannak.
  - Ha a beállítások a következő sorba kerülnek, akkor egy SPACE kell minden sor elejére, ezzel jelölve, hogy ez még a fölötte lévő parancs alá tartozik
- Végül a parancsot egy ponttal zárjuk le, így adva keretet az egésznek.

Kommentelés

- Megjegyzések önmagunknak, segíti a saját munkánk menetének későbbi megértését.
- A kommenteket csillaggal kell kezdeni, és ponttal kell zárni.
- Kommentelni mindig fontos, hogy később is tudd, mit csináltál.

Néhány fontos szabály szintax írásában

- Formai követelmények
  - A parancs neveket és speciális kifejezéseket nagybetűvel szokás írni, így könnyebben átlátható kód készül.
- Fontosabb speciális szavak
  - **TO** tartomány kijelölésére pl. 1 TO 4 tartalmazza az 1 2 3 4-et. Változók megadásánál a változók Data Editorban megadott sorrendje számít.
  - **BY** valami mentén. Pl. a MEANS szulev BY nem. megadja a születési évek átlagát nemek mentén bontva.
  - IF feltétel adható meg

Tulajdonságok beállítása szintaxszal

- A FORMATS paranccsal a Variable view TYPE, WIDTH és DECIMALS oszlopa állítható.
  - FORMATS szulev(f4.0).
    - Az f4.0-ban az f betű jelentése, hogy standard számformátumot akarunk használni, a 4 a teljes hossz, és a 0 a tizedesjegyek száma. Ez így egy 4 karakter hosszúságú számot jelent tizedesjegyek nélkül.
- A VARIABLE LABELS a címkéket állítja.
  - VARIABLE LABELS szulev 'A kérdezett születési éve'
  - Figyelj arra, hogy a középső sor (mivel egy parancs argumentuma) egy szóközzel beljebb van, és a végén a pont van!
- A VALUE LABELS a különböző kódok jelentését állítja.
  - VALUE LABELS szulev
     -6 'Nem kérdeztük'
  - A példában egyetlen számnak van külön jelentése, a -6-osnak, de pl. így állíthatnánk be, hogy 1 a férfit, 2 a nőt jelenti a nemnél.

Tulajdonságok beállítása szintaxszal

- A MISSING VALUES-zal a hiányzó érték kódjai adhatók meg. Ha több kódot akarunk megadni, a zárójelbe szóközzel elválasztva tehetjük meg, de működik a -6 TO 0 formátum is.
  - MISSING VALUES szulev(-6).
- A VARIABLE LEVEL-lel a mérési szint adható meg. A három lehetséges érték: nominal, ordinal, scale.
  - VARIABLE LEVEL szulev(scale).
- A **RENAME VARIABLES** paranccsal a változó neve változtatható meg.
  - RENAME (azonosito nem magassag szulev = id gender height yobirth).
- A DELETE VARIABLES paranccsal a változó törölhető
  - DELETE VARIABLES nem TO szulev.

Excel fájl beolvasása

Adatfájl: statgyakGY1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx

Look in:	ppke-statgyakGY1 🝸 🔯 🔯 🎫		
munkaan	lyagok		
statgyak(	Y1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx		
statgyak	<pre>syn_us_adameidolgozas2_adamisztitas.xisx</pre>		
file <u>n</u> ame:	statgyakGY1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx		Open /
file <u>n</u> ame:	statgyakGY1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx Excel (*.xls, *.xlsx, *.xlsm)	-	Open Paste
file name: files of type:	statgyakGY1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx Excel (*.xls, *.xlsx, *.xlsm)	*	Open Paste Cancel
file <u>n</u> ame: files of <u>type</u> : Encoding:	statgyakGY1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx Excel (*.xls, *.xlsx, *.xlsm)	•	Open Paste Cancel Help
File <u>n</u> ame: Files of <u>type:</u> Encoding:	statgyakGY1_03_adatfeldolgozas1_spssalapok_bsci.xlsx Excel (*.xls, *.xlsx, *.xlsm)	v	Open Paste Cancel Help

Be kell állítani, hogy az

Excel fájlok látszódjanak

Meg lehet adni, melyik munkafüzet melyik cellái tartalmazzák az adatokat

Ha az Excelben az első sor a változóneveket tartalmazza, be kell pipálni

D:\GoogleD	vrive\ppke-statg	/akGY1\statgy	akGY1_03_ad	datfeldolgozas	1_spssalapo	k_bsci.	xlsx						
Wor <u>k</u> sheet	adatok [A1:M3	1]					*						
Ra <u>n</u> ge:													
Read variable names from first row of data													
 Ignore hidden rows and columns Remove leading spaces from string values Remove trailing spaces from string values 													
	Jelige Szulev Inem Cosalad Sci I												
1	liliom	1 1 0 2 1 1 0 2 1 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0 1 1 0											
1 2	liliom	999 999	1	1	0	2							
1 2 3	liliom pszicho	999 999 999	1 1 2	1 1 1	0	2 2 2							
1 2 3 4	liliom pszicho narancs	999 999 999 1990	1 1 2 1	1 1 1 3	0 0 1	2 2 2 1							
1 2 3 4 5	liliom pszicho narancs	999 999 999 1990	1 1 2 1 1	1 1 1 3 1	0 0 1 0	2 2 1 2							
1 2 3 4 5 6	liliom pszicho narancs ciderhouse	999 999 999 1990	1 1 2 1 1 2	1 1 3 1 2	0 0 1 0 0	2 2 1 2 2 2							
1 2 3 4 5 6 7	liliom pszicho narancs ciderhouse manó	999 999 999 1990 1973	1 2 1 1 2 2 2	1 1 3 1 2 1	0 0 1 0 0 0	2 2 1 2 2 1 2 1							

			¥ [				ABS				
	Name	Туре	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	jelige	String	17	0	Azonosító	None	None	17	E Left	💑 Nominal	🔪 Input
2	szulev	Numeric	12	0	Születési év	None	999	12	■ Right	I Scale	S Input
3	nem	Numeric	12	0	Nem	{1, férfi}	None	12	■ Right	🙈 Nominal	🔪 Input
4	csalad	Numeric	12	0	Családi állapot	{1, egyedülá	None	12	≣ Right	\delta Nominal	S Input
5	bsci1	Numeric	12	0	BSCI1 - Úgy érzem, életem egy nagyobb terv része.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
6	bsci2	Numeric	12	0	BSCl2 - Életemnek nincs célja és értelme.	{0, ritkán}	None	12	🗮 Right	- Ordinal	🔪 Input
7	bsci3	Numeric	12	0	BSCl3 - Az életben sok minden okoz nekem nagy örömöt.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	Ordinal	S Input
8	bsci4	Numeric	12	0	BSCI4 - Képes vagyok megbocsátani magamnak és másoknak.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
9	bsci5	Numeric	12	0	BSCI5 - Kétlem, hogy életemnek bármilyen jelentősége volna.	{0, ritkán}	None	12	Right	J Ordinal	🔪 Input
10	bsci6	Numeric	12	0	BSCI6 - Az értékeim és hitem vezérelnek mindennapjaimban.	{0, ritkán}	None	12	🗃 Right	Ordinal	S Input
11	bsci7	Numeric	12	0	BSCI7 - Összhangban vagyok a körülöttem lévő emberekkel.	{0, ritkán}	None	12	<mark>≣ Rig</mark> ht	J Ordinal	S Input
12	bsci8	Numeric	12	0	BSCl8 - Meg vagyok békélve a helyemmel az életben.	{0, ritkán}	None	12	🗏 Right	Ordinal	🔪 Input
13	bsci_regi	Numeric	12	0	BSCI pontszám a korábbi kutatásból	None	None	12	■ Right	Scale Scale	🔪 Input

- A név (Name) mindig legyen rövid, ékezetek, szóközök, speciális karakterek nélküli, könnyen felismerhető elnevezés. Ezt olvasta be az SPSS az Excel első sorából. Ez alapján hivatkozik az SPSS a változókra a számítások során.
- A címke (Label) legyen a megfelelően kifejtett neve a változónak. Ez jelenik majd meg a grafikonokon és táblázatokban, ezért érdemes időt szánni az oszlop kitöltésére.
- Az értékcímke (Values, Value labels) a jelentéssel bíró értékek (általában kategóriák) neveit tartalmazza (pl. a nemnél 1-es jelentése "férfi", 2-é "nő")

Value Labels		0
Label: nő		Spelling
<u>A</u> dd Change	1 = "férfi" 2 = "nõ"	
Remove	4	

😑 占			¥				ABG				
	Name	Туре	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	jelige	String	17	0	Azonosító	None	None	17	E Left	\delta Nominal	🔪 Input
2	szulev	Numeric	12	0	Születési év	None	999	12	■ Right	Scale Scale	🔪 Input
3	nem	Numeric	12	0	Nem	{1, férfi}	None	12	■ Right	\delta Nominal	🔪 Input
4	csalad	Numeric	12	0	Családi állapot	{1, egyedülá	None	12	≣ Right	\delta Nominal	S Input
5	bsci1	Numeric	12	0	BSCI1 - Úgy érzem, életem egy nagyobb terv része.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
6	bsci2	Numeric	12	0	BSCl2 - Életemnek nincs célja és értelme.	{0, ritkán}	None	12	置 Right	J Ordinal	💊 Input
7	bsci3	Numeric	12	0	BSCI3 - Az életben sok minden okoz nekem nagy örömöt.	{0, ritkán}	None	12	Right	Ordinal	S Input
8	bsci4	Numeric	12	0	BSCl4 - Képes vagyok megbocsátani magamnak és másoknak.	{0, ritkán}	None	12	를 Right	J Ordinal	🔪 Input
9	bsci5	Numeric	12	0	BSCI5 - Kétlem, hogy életemnek bármilyen jelentősége volna.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
10	bsci6	Numeric	12	0	BSCI6 - Az értékeim és hitem vezérelnek mindennapjaimban.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
11	bsci7	Numeric	12	0	BSCI7 - Összhangban vagyok a körülöttem lévő emberekkel.	{0, ritkán}	None	12	≣ Right	J Ordinal	🔪 Input
12	bsci8	Numeric	12	0	BSCl8 - Meg vagyok békélve a helyemmel az életben.	{0, ritkán}	None	12	疆 Right	J Ordinal	🔪 Input
13	bsci_regi	Numeric	12	0	BSCI pontszám a korábbi kutatásból	None	None	12	a Right	Scale Scale	🔪 Input

- A változó típusa (Type) lehet szám (Numeric), szöveg (String), dátum (Date), stb. Ezt a legtöbbször az SPSS automatikusan jól felismeri, és nem kell beállítani. Akkor érdemes ellenőrizni, ha "furcsán viselkedik" valamelyik változónál az SPSS. Például létrehoztál egy új változót, ahova szövegeket akarsz írni, és az SPSS nem engedi ekkor nézd meg, hogy a változó Stringre van-e állítva. Vagy valamilyen változóra az SPSS nem hajlandó statisztikát kiadni (például nem számolja ki az életkor átlagát) a probléma oka lehet az, hogy elgépeltél egy adatot (például véletlenül odakerült egy szóköz), és ezért az SPSS az egész változót szövegnek tekinteni. Ilyenkor vissza kell állítani a típust számra, és ellenőrizni, hogy az adatok nem sérültek-e.
- A tizedesjegyek (Decimals) beállítása csak a megjelenítést befolyásolja, nem magát a számértéket (1,4 és 2 nulla tizedesjegyre állítva 1-ként és 2-ként fog megjelenni, de átlaguk 1,7 lesz).

							ABS				
	Name	Туре	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	jelige	String	17	0	Azonosító	None	None	17	E Left	\delta Nominal	🔪 Input
2	szulev	Numeric	12	0	Születési év	None	999	12	■ Right	I Scale	S Input
3	nem	Numeric	12	0	Nem	{1, férfi}	None	12	🗮 Right	\delta Nominal	🔪 Input
4	csalad	Numeric	12	0	Családi állapot	{1, egyedülá	None	12	≣ Right	\delta Nominal	S Input
5	bsci1	Numeric	12	0	BSCI1 - Úgy érzem, életem egy nagyobb terv része.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
6	bsci2	Numeric	12	0	BSCl2 - Életemnek nincs célja és értelme.	{0, ritkán}	None	12	🗃 Right	- Ordinal	🔪 Input
7	bsci3	Numeric	12	0	BSCI3 - Az életben sok minden okoz nekem nagy örömöt.	{0, ritkán}	None	12	ा Right	J Ordinal	S Input
8	bsci4	Numeric	12	0	BSCl4 - Képes vagyok megbocsátani magamnak és másoknak.	{0, ritkán}	None	12	🚟 Right	J Ordinal	🔪 Input
9	bsci5	Numeric	12	0	BSCI5 - Kétlem, hogy életemnek bármilyen jelentősége volna.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
10	bsci6	Numeric	12	0	BSCI6 - Az értékeim és hitem vezérelnek mindennapjaimban.	{0, ritkán}	None	12	≣ Right	J Ordinal	S Input
11	bsci7	Numeric	12	0	BSCI7 - Összhangban vagyok a körülöttem lévő emberekkel.	{0, ritkán}	None	12	≡ Right	J Ordinal	S Input
12	bsci8	Numeric	12	0	BSCl8 - Meg vagyok békélve a helyemmel az életben.	{0, ritkán}	None	12	≣ Right	J Ordinal	> Input
13	bsci_regi	Numeric	12	0	BSCI pontszám a korábbi kutatásból	None	None	12	■ Right	Scale Scale	🔪 Input

- A hiányzó értékeknek adható hiánykód (Missing Values), de az is megoldás, ha egyszerűen üresen hagyod az adott értéket. Hiánykódot akkor érdemes használni, ha jelölni akarod, miért hiányzik az érték (pl. külön kóddal jelölhető az, ha egy adatra valakinél nem kérdeztünk rá, és az, ha megtagadta a választ. Olyan hiánykódot válassz, ami az adott skálán nem fordulhat elő értékként. Gyakori hiánykódok a negatív számok, a 8, 9, 99, 999.
- A változó típusa, azaz mérési szintje (Measures) lehet nominális, ordinális vagy skála típusú (az SPSS egyként kezeli az intervallum- és arányskálát). újabb funkciók figyelembe veszik a mérési szintet, ezért fontos beállítani.

O No missing val	lues
Discrete missi	ng values
999,000	
Range plus on	e optional discrete missing valu
© <u>R</u> ange plus on Low:	e optional discrete missing valu High:
<u>Range plus on</u> <u>Low:</u> Discrete value:	e optional discrete missing valu

😑 h			¥ 🎬				ABG				
	Name	Туре	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	jelige	String	17	0	Azonosító	None	None	17	E Left	💑 Nominal	🔪 Input
2	szulev	Numeric	12	0	Születési év	None	999	12	■ Right	I Scale	S Input
3	nem	Numeric	12	0	Nem	{1, férfi}	None	12	■ Right	\delta Nominal	🔪 Input
4	csalad	Numeric	12	0	Családi állapot	{1, egyedülá	None	12	≣ Right	\delta Nominal	🔪 Input
5	bsci1	Numeric	12	0	BSCI1 - Úgy érzem, életem egy nagyobb terv része.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
6	bsci2	Numeric	12	0	BSCl2 - Életemnek nincs célja és értelme.	{0, ritkán}	None	12	🗏 Right	J Ordinal	S Input
7	bsci3	Numeric	12	0	BSCI3 - Az életben sok minden okoz nekem nagy örömöt.	{0, ritkán}	None	12	≡ Right	J Ordinal	S Input
8	bsci4	Numeric	12	0	BSCI4 - Képes vagyok megbocsátani magamnak és másoknak.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
9	bsci5	Numeric	12	0	BSCI5 - Kétlem, hogy életemnek bármilyen jelentősége volna.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
10	bsci6	Numeric	12	0	BSCI6 - Az értékeim és hitem vezérelnek mindennapjaimban.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
11	bsci7	Numeric	12	0	BSCI7 - Összhangban vagyok a körülöttem lévő emberekkel.	{0, ritkán}	None	12	■ Right	J Ordinal	🔪 Input
12	bsci8	Numeric	12	0	BSCl8 - Meg vagyok békélve a helyemmel az életben.	{0, ritkán}	None	12	疆 Right	J Ordinal	🔪 Input
13	bsci_regi	Numeric	12	0	BSCI pontszám a korábbi kutatásból	None	None	12	■ Right	Scale Scale	🔪 Input

• Elvégzett beállítások:

- Name nem kellett beállítani semmit, az Excel első sorából olvastuk be őket. Type-ot, Decimals jól ismerte fel az SPSS. Labeleket megírtam.
- Values három helyen volt értelme az értékeket elnevezni: nemnél 1 = férfi, 2 = nő, a családi állapotnál 1 = egyedülálló, 2 = párkapcsolatban élő, 3 = házas, 4 = özvegy neveket adtam. A BSCI itemeknél 0 = ritkán, 1 = néha, 2 = gyakran neveket. Elég az első itemet megírni, és Copy/Paste-tel a többihez is át lehet másolni.
- Missing a születési évnél használtunk hiánykódot (999), mert volt olyan, akiktől nem kérdeztünk erre rá.
- Measure megfelelő mérési szinteket beállítottam.

Mi történjen az adatokkal először?

- Az adatok beolvasása, és a változók tulajdonságainak beállítása után NEM kezdhetjük meg rögtön a statisztikai elemzéseket!
- Előtte
  - meg kell ismerkedni az adatokkal táblázatok, grafikonok segítségével
  - ki kell szűrni a lehetséges hibákat torzító hatásokat, azaz meg kell tisztítani az adatbázist
  - előfordulhat, hogy szükség van valamilyen előfeldolgozásra is (például születési év helyett korral érdemes dolgozni, mely utóbbit az előbbiből fogjuk számolni).
- Az adatokkal való ismerkedés, az adatok tisztítása és az adattranszformációk sorrendje nem kötött, általában táblázatok, grafikonok segítségével feltűnik egy hiba, azt megkeressük, javítjuk, újra kikérjük a táblázatokat, grafikonokat stb.
- A tananyagban két adatbázissal fogunk dolgozni.
  - Az elsőben megtanuljuk az SPSS kezelését, azaz milyen menüpontokban találjátok a táblázatokat, grafikonok és az adattranszformációs funkciókat.
  - A másodikban (felhasználva az addig összeszedett technikai tudást) végig megyünk egy teljes adatfeldolgozási folyamaton az adatok megismerésével, feldolgozásával, tisztításával együtt.

Adattranszformációk

Új változó számolása

- A születési év helyett informatívabb lenne a kor használata.
- A kutatás 2018-ban történt. Ez adat segítségével a szulev változóból kiszámolható a kor változó.
- Transform / Compute Variable
- Ha kiszámoltuk az új változót, állítsuk be annak tulajdonságait is!

Új változó neve

Számításának módja

• Szintax:

COMPUTE kor=2018-szulev. **EXECUTE.**

Új változó számolása

IF (nem=1) kor=2018-szulev. EXECUTE. Összetett feltételek is megadhatók például: Férfi ÉS egyedülálló: nem=1 & csalad=1 Kapcsolatban élő VAGY házas: csalad=2 | csalad =3 A régi BSCI értéke 10 alatt van: bsci_regi < 10

Változó újrakódolása

- Ha megnézzük a családi állapotot, azt látjuk, hogy egyedülálló 14, párkapcsolatban élő 8, házas 7 és özvegy 1 személy van a mintában (ezt az úgynevezett frekvencia táblákkal néztük meg órán, melyek használata a diasorban később, a Táblázatok részben szerepel). Ha egy csoportban tizennégyen vannak, az még elfogadható, de nyolc, hét és főleg egy fős csoportokkal dolgozni nem tanácsos, hiszen a minta mérete miatt minden statisztika nagyon bizonytalan lesz.
- Megtehetjük azonban, hogy átkódoljuk a változót. A családi állapot szerinti négy csoportból készítsünk kettőt: az egyedülállóba kerül majd a 14 egyedülálló, a kapcsolatban élőbe a 8 párkapcsolatban élő és a 7 házas. Az egy darab özvegy helyzete speciális, kihagyjuk az új csoportosításból.
- Ehhez újra kell kódoljunk a "csalad" változót az új, "kapcsolat" nevű változóba. Amíg nem vagy elég járatos az adatfeldolgozásban, érdemes papíron megtervezni azt.

<u>Régi, "csalad" nevű változó</u>	<u>Új, "kapcsolat" nevű változó</u>
Egyedülálló (1-es kóddal jelölve)—	Egyedülálló (1-es kóddal jelölve)
Párkapcsolatban élő (2-es kóddal jelölve)—	Nangsalathan álá (2 as káddal ialölya)
Házas (3-as kóddal jelölve)—	-Kapcsolatban elo (2-es koddal jelolve)
Özvegy (4-es kóddal jelölve)—	→Üresen hagyva

Változó újrakódolása

Jobb oldalra kerül az új kód,

ami lehet konkrét érték (pl.

3-asból 2-est csinálunk).

• Transform / Recode into Different Variables

(létezik Recode into Same Variables is, mely az adott változóban végzi el a változtatást, de használata kockázatos és nem ajánlott)

Bal oldalt adható meg a régi kód,

asból 2-est csinálunk), lehet

ami lehet egy konkrét érték (pl. 3-

Kérdőívek feldolgozása

- FONTOS, hogy CSAK OLYAN KÉRDŐÍVVEL végezz kutatást, amelynek ISMERED A KIÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓJÁT, az tudod, melyek a fordított tételek, és mely item melyik alskálához tartozik!!!
- A kérdőívről
  - A BSCI kérdőív nyolc állítást (itemet) tartalmaz
  - háromfokú Likert skálán mérődik, 0-tól (ritkán) 2-ig (gyakran) terjed a Likert skála.
- 1. Fordított tételek:
  - Két item fordított ("Életemnek nincs célja és értelme." és "Kétlem, hogy életemnek bármilyen jelentősége volna."), mert ha valaki 2-est karikáz ezekre az állításokra, azaz azt válaszolja, hogy gyakran érez így, az azt jelzi, hogy ő nem érzi értelmesnek az életet.
  - Hogy melyik fordított tétel, azt a kérdőívhez mellékelt kiértékelési útmutatóból tudhatod meg. Csak olyan kérdőívet használj a kutatásaid során, melynek ismered a kiértékelési útmutatóját, mert annak hiányában nem mindig könnyű eldönteni, melyek a fordított tételek.
  - A fordított itemeket először meg kell fordítani, azaz a 0-ból 2-est, az 1-esből 1-est, 2-ből 0-át csinálni.
     Ezt a Recode into Different Variables segítségével lehet megcsinálni.
  - Hozzuk létre a bsci2 és bsci5 változókból a bsci2f és bsci5f változókat!

Kérdőívek feldolgozása

- FONTOS, hogy CSAK OLYAN KÉRDŐÍVVEL végezz kutatást, amelynek ISMERED A KIÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓJÁT, az tudod, melyek a fordított tételek, és mely item melyik alskálához tartozik!!!
- 2. Reliabilitás
  - Ezt követné a reliabilitás, azaz a kérdőív megbízhatóságának vizsgálata, melyet mi azonban csak a következő félévben fogunk megtanulni. Most higgyétek el, hogy a kérdőív megbízható.
- 3. Élet értelmesség skálapontszám kiszámítása
  - Utolsó lépésként kiszámoljuk a skálapontszámot, mely az itemekre adott értékek összegéből vagy átlagából áll (átlagolni akkor kell, ha vannak hiányzó adatok)
  - A pontszám számítása elvégezhető a Transform / Compute Variable segítségével
  - Figyelj arra, hogy a fordított tételeknél az új, megforgatott változó kerüljük az összegzésbe!
  - Ha egy kérdőívnek több alskálája van, akkor figyelj arra, hogy minden alskálához a hozzá tartozó tételek kerüljenek be a számításba!
  - Hozzuk létre a bsci nevű változót, és állítsuk be a változó tulajdonságait!

Kérdőívek feldolgozása

• Ha hiányzó válaszok vannak egy kérdőívben, akkor a skála itemeinek összeadása félrevezető lehet.

azon	item1	item2	item3	item4	item5	összeadással	átlagolással
1	1	2	2	2	3	10	2
2	4	5	5	4	5	23	4,6
3	4	5			5	14	4,666
4			2				

- Hiányzó értékek esetén összeadás helyett átlagolással hozható létre a skála, de átlagolni is csak annál érdemes, akinek nem hiányzik "túl sok" válasza. Hogy mennyi a túl sok, te döntöd el.
- Először számoljuk meg mindenkinél, hány kitöltetlen válasza van a kérdőívben:
  - Transform / Compute Variable
     Target: hiany és Numeric Expression: NMISS (bsci1, bsci2, bsci3, bsci4, bsci5, bsci6, bsci7, bsci8)
- Majd a skálapontszám kiszámolása összegzés helyett átlagolással (figyelve a fordított tételekre) azzal a feltétellel, hogy a hiany változó értéke kisebb 2-nél (azaz max. egy hiányzó válasz van):
  - Transform / Compute Variable
  - Target: bsci és Numeric Expression: MEAN (bsci1, bsci2f, bsci3, bsci4, bsci5f, bsci6, bsci7, bsci8)
  - Feltétel: hiany <= 2